

TÂRGUL DE AFARĂ-TÂRGUL MOȘILOR-TÂRGUL OBOR

dr. Cezara Mucenic

I. Despre locul pe care sau aflat primele târguri din afara orașului

Bucureștii au trecut încetul cu încetul de la așezarea rurală la cea urbană, când ponderea activităților de bază desfașurate de locuitori s-a aplecat către cele comerciale, activități favorizate de plasarea localității la întretărirea marilor drumuri de circulație a mărfurilor. În teritoriu una dintre mărturiile relevante ale acestei modificări a fost timpuria apariție a piețelor comerciale stabile, prima fiind cea care s-a dezvoltat chiar în apropierea Curții Domnești adică „Târgul din Lăuntru”. Creșterea întinderii orașului și intensificarea vieții comerciale va determina constituirea altor piețe fie în apropierea străzilor cu activitate negustorească intensă fie, ca o necesitate firească, la marginea orașului ca o piață accesibilă cu ușurință neguțătorilor din teritoriu și unde se puteau comercializa mărfuri care nu erau considerate propice vânzării în oraș. Diferitele denumiri ale acestei piețe vor aminti amplasarea sa specială adică în extravilan „Târgul de Afară”, sau funcțiunea sa deosebită „Oborul”¹. Terenul pe care s-a desfășurat a fost de la început situat la capătul din nord-est al arterei „Podul cel mare care merge la Târgul-de-Afară” sau mai simplu „Podul Târgului de Afară” drum ce pornea din apropierea Curții Domnești fiind menit a face o legatura lesnicioasă, directă, între piețele cele mai importante ale orașului „Târgul de Afară” și „Târgul din Lăuntru”.

Fiind legat pe de o parte de un drum cu întindere și capăt ce depindeau de întinderea orașului, iar pe de altă parte de necesitatea de a-și păstra poziția în extravilan, locul de amplasare al „Târgului de Afară” a fost fluctuant, modificându-se odată cu amplificarea teritoriului Bucureștilor. În lipsa mărturiilor cartografice, numai pe baza informațiilor oferite de documente, s-au identificat câteva din locațiile sale. În secolul al XVII-lea „Târgul de Afară” se afla imediat după Biserica Sibilelor-Biserica cu Sfinți care fusese construită din lemn anterior anului 1696. La începutul sec. al XVIII-lea se mutase deja în preajma Bisericii Olari ca rezultat al creșterii întinderii unui oraș în care viața comercială luase amploare odată cu diversificarea mărfurilor țărănești și dezvoltarea breslelor meșteșugarilor din sec. al XVII-lea, fenomene ce au condus la apariția breslelor de negustori în secolul al XVIII-lea.

În perioada de referință în extravilan existau două terenuri de interes public care aveau locuri diferite de amplasare, îndeplinind de altfel funcțiuni deosebite. Se afla, mereu în mișcare, în nord-est după „Bariera Târgului de Afară”, piața comercială „Târgul de Afară”. Tot în direcția nord-est aproape de râul Colentina, exista un teren numit „Câmpul Moșilor” deoarece aici se organiza un târg cu prilejul sărbătorii creștine „Moșii

¹ Obor = (a)loc împrejmuit unde se ține un târg de vite, de fân, de lemne; (b) piață (prin extindere).

de vară”². Terenul situat la sud de Balta de la Fundeni era locul unde Matei Basarab se luptase, în 25 octombrie 1632³, cu pretendentul la domnie Radu Iliaș, bătălie în care își pierduseră viața mulțime de ostași. Pe locul ei, domnitorul a ridicat o cruce comemorativă și a făcut slujbe de pomenire celor căzuți ani de-a rândul. Prin extindere, cu timpul, locul a fost atașat celei mai importante zile de comemorare colectivă a celor plecați, „Moșii de vară”. În acest caz însă locul de amplasare a rămas nemodificat deoarece era legat documentar de un eveniment istoric cu locație topografică identificabilă.

Ulterior în zona de nord-est a orașului sunt atestate două piețe comerciale pe amplasamente diferite deși apropiate. Prima continuă să fie numită „Târgul de Afară” sau „Oborul Târgului de Afară” (1702)⁴ și rămâne legată de terenul situat după „Bariera Podului Târgului de Afară”. A doua a cărei denumire preciza funcțiunea specială era „Oborul de vite”, ce se situează ceva mai spre est față de piața principală. Amplasarea oborului de vite de asemenea va fluctua în perioada secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea. Întâi este cunoscut locul din preajma Crucii lui Mogoș, ridicată în 1718-1719 tocmai lângă Oborul de Vite. Apoi se va afla lângă Biserica Oborul Vechi (1768) (actual str. Traian nr.204) iar mai tâziu pe lângă Biserica Oborul Nou sau Popa Lazăr (1854) (actual str.Oborul din Vii).

O etapă esențială în istoria amplasamentelor spațiilor de interes public din extravilanul orașului București se petrece la sfârșitul sec. al XVIII-lea când, prelungirea Podului Târgului de Afară spre nord-est va ajunge la întretaiera străzilor: Șoseaua Ștefan cel Mare-Șoseaua Mihai Bravul întâlnind astfel drumurile ce constituiau limita orașului în respectiva direcție, iar „Târgul de Afară” plasându-se, conform obiceiului, după această limită se așază pe moșia Colentina. Noul său loc de amplasare se suprapune atunci cu Câmpul Moșilor adică locul în care se desfășura tradițional piața produselor legate de sărbătoarea creștin ortodoxă a comemorării morților.

Tot atunci, Nicolae Mavrogheni va încerca să creeze o nouă piață extravilană pe Moșia Grozăvești, acolo unde ridicase „Casa apelor” de unde pornea noua rețea de alimentare cu apă bună a Bucureștilor și Biserica Izvorul Tămăduirii (1786-1787). Alături, ca să aducă venit ctitoriilor sale, va face loc pentru un târg-obor de vite „Încă am orânduit și obor de vite i de vânzare de bucate, afară de curte, Lunea și Joia, de 3 ori

² Sărbătoarea Moșilor, de comemorare colectivă a morților, a constituit un obicei al bisericii creștine de la începuturile organizării cultului. Înfăra comemorării individuale în timp s-au stabilit 2 zile de comemorare colectivă a strămoșilor. Prima se ține în sâmbăta anterioară începerii Postului Mare și datează cam de la începutul sec. al VI-lea. Numită *Moșii de Iarnă* ca este legată numai de cultul creștin. A doua, -*Moșii de vară*- celebrată în Sâmbăta anterioară Duminicii Pogorârii Sfântului Duh (Rusaliile) este o sărbătoare creștină care s-a suprapus peste sărbătoarea romană păgână care avea loc vara numită *Parentalia* sărbătoare în memoria părinților (*parentes*). Ambele sărbători de comemorare s-au perpetuat în practica cultului creștin ortodox, cea din vară având o participare mai intensă dată fiind vechimea tradiției. (Cf. BRANIȘTE, Enc „Zilele pentru pomenirea generală a morților din cursul anului bisericesc ortodox” În: Mitropolia Olteniei, anXV(1963), nr. 7-8, p.536-545.)

³ Tradiția a legat locul și de alte momente istorice anterioare: slujba de pomenire a ostașilor căzuți în lupta lui Mircea cel Bătrân (1386-1418) cu turcii din 1397 sau lupta lui Alexandru Mircea Vintilă (1567-1577) din 1574 cu Vintilă Voevod

⁴ În „Târgul de Afară” s-au vândut ocazional și animale, după cum reiese din documente, dar nu erau un târg constant de vite.

în săptămână, iarăși pentru înleznierea lăcuiitorilor, fiind locul cel mai [î]nalt și mai uscat, de nu se face tină, din care se pricinuieste trudă și necaz creștinilor ce vin la acest târg cu bucate i cu cherestele și mai vârtos având și îndestularea de ape, atât pentru oameni cât și pentru dobitoace...”⁵. Cu tot efortul, noul loc de negoț nu va supraviețui obligând în continuare autoritățile să respecte locul ce-și câștigase în timp prestigiu vadului comercial cu importanță economică deosebită pentru oraș.

„Târgul de Afară” își va păstra locul privilegiat între piețele Bucureștilor.

II. Fapte legate de locul pe care s-a desfășurat târgul în sec. al XIX-lea

Teritoriul situat în partea de nord-est a orașului București până unde trecea râul Colentina făcuse parte în secolele XVI-XVIII, din moșia domnească, părți din el fiind donate de Matei Basarab, Constantin Brâncoveanu sau Grigore III Ghica unor mănăstiri sau boierilor. Acolo, pe ostrovul format între brațele râului Colentina s-a ridicat în sec. al XVI-lea Mănăstirea Plumbuita refăcută apoi și întărită de Matei Basarab (1632-1654) și Doamna Elina. În jurul ei s-a aflat moșia mănăstirii pe care s-au așezat locuitorii ce vor întemeia satul Colentina.

Din sec. al XVII-lea o mare parte din moșia Colentina aparținea familiei Ghica, ramura trăitoare în Țara Românească. Pe promotoriul aflat spre nord-vest pe malul lacului Plumbuita-Colentina aceștia își vor construi de timpuriu o reședință, loc bun de retragere pentru familie acolo unde „toți petrec și se distrează (...) împreună cu doamnele și cu boierii”⁶. Aici se va retrage Mihail Suțu în 1792 pentru a scăpa de ciuma ce bântuia Bucureștii și în aceleași case va poposi și Alexandru Ipsilanti cu eteriștii săi în anul 1821. Apoi prințul Grigorie al IV-lea Ghica, noul domn al Țării Românești, își va construi o casă-palat alături de care va înălța biserica-rotundă ambele clădiri fiind gândite în „modernul” stil neoclasic al începutului de sec. al XIX-lea. Pe acele locuri, proprietate a Ghiculeștilor, dar mai spre răsărit, a fost obligat să se așeze „Târgul de Afară”, fiind împins de realitatea topografică a întinderii orașului.

Importanța acestei piețe comerciale deschise producătorilor rurali va determina autoritățile orășenești să colaboreze cu proprietarul în vederea stabilizării locului de amplasare prin luarea unor măsuri favorabile funcționării în acel teritoriu. Deja în timpul domniei principelui Grigore Ghica (1822-1828), proprietarul moșiei Colentina, se va realiza, pe de o parte, prima delimitare topografică a teritoriului rezervat târgului, teritoriul declarat *non aedificandi* urmând a rămâne la dispoziția pieței comerciale. Pe de altă parte se va renunța la tradiționala amplasare a pieței în extravilan, acceptându-se ca orașul să se amplifice în continuare pe direcția nord-est depășindu-se terenul pe care se ținea „Târgul de afară” și piața cu ocazia „Moșilor”. Urmarea acestor intervenții a fost păstrarea amplasamentului fixat la nord-est de intersecția Podului Târgului de Afară/ Calea Moșilor cu Șoseaua Mihai Bravul și Șoseaua Colentina. Pierderea caracterului de piață extrateritorială față de oraș, a însemnat transformarea „Târgului de Afară” în una

⁵ Apud IORGA, Nicolae „Documentul lui N.Mavrogheni pentru biserica Izvorul Tămăduirii” În: Revista Istorică, XVI(1930), p.202

⁶ Apud ENE Camelia; ZĂNESCU Ionel. „Ansamblul Ghica-Tei”. În: București. M.I.M.. XIV. București, MMB, 2000, p.186

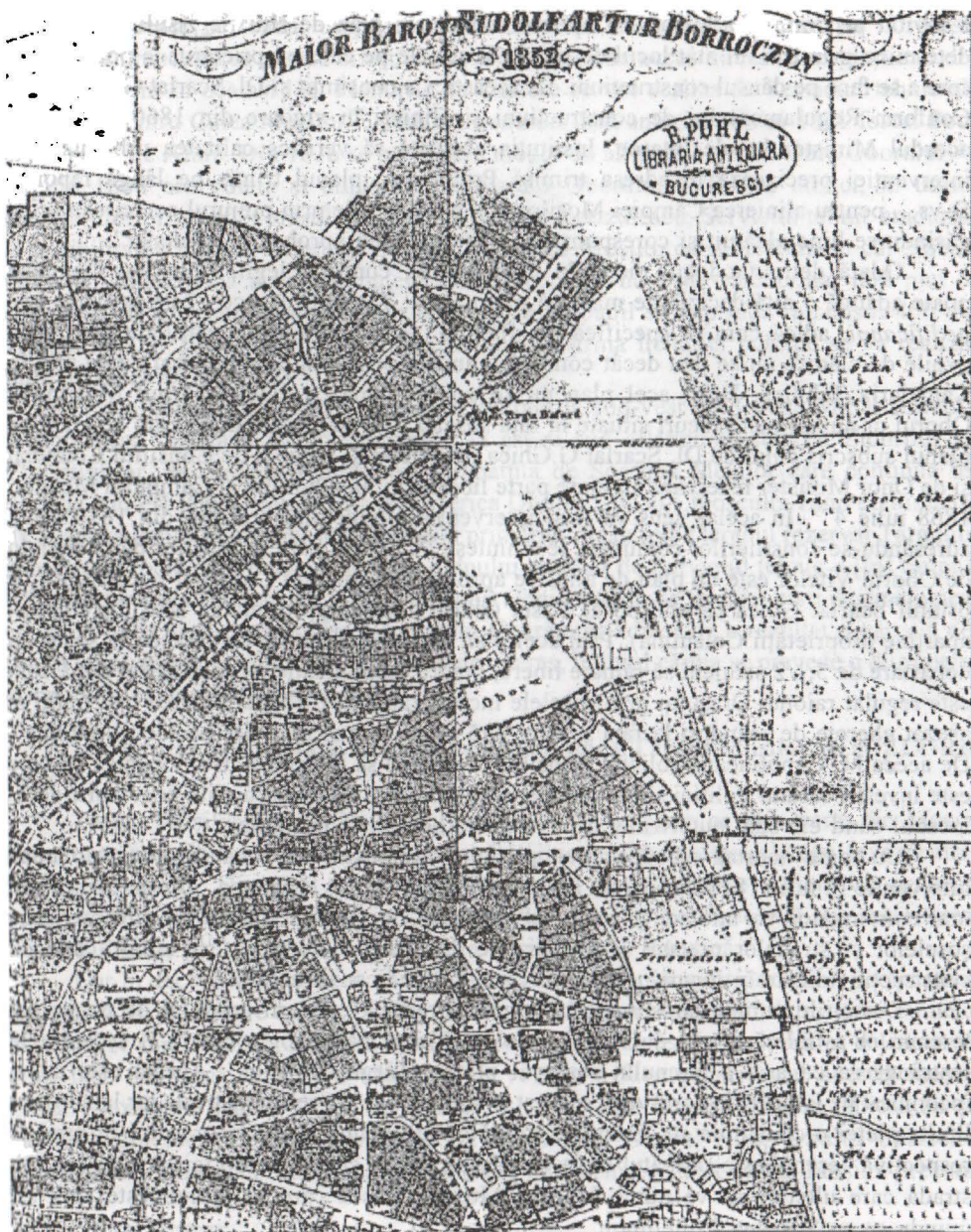
dintre cele mai importante piețe comerciale din intravilanul Bucureștilor denumită în mod curent „Obor/Târgul Oborului/Piața Obor”, sau ocazional în luna mai când se comemorează Moșii de Vară, „Târgul Moșilor”, întrucât vechea denumire „Târgul de Afară” devenise improprie. În ce privește „Oborul de Vite”, acesta până către sfârșitul sec. al XIX-lea continuă să fie amplasat pe direcția est în apropierea „Pieței Obor” dar menținându-se ca o parcelă separată de restul pieții.

„Târgul Moșilor” și „Oborul” continuă să-și îndeplinească rolul de-a lungul anilor. Dar în deceniile trei-patru nou înființata comisie ce urma să realizeze „Regulamentul pentru starea sănătății, buna orânduială și înfrumusețarea politiei București”, comisie constituită din inițiativa generalului Pavel Kiseleff, președinte al Divanului Țării Românești, propune mutarea Târgului de Afară reluând ideea avută și de Vvd. Nicolae Mavrogheni. În același timp, în 1830, dorindu-se desființarea cimitirelor intravilane și construirea lor în extravilan se avansează ideea transformării locului pe care se ținea Târgul Moșilor într-un cimitir. Ideea este desigur legată de tradiția privind comemorarea cândva, pe acele locuri, a strămoșilor. Propunerea nu se materializează în vreo formă. Plasarea celor două piețe va fi menționată clar în primul plan cadastral al orașului redactat în 1847 și reactualizat în 1852, „Planul Borroczyń”. Câmpul Moșilor, cum este denumit locul rezervat pieței, se află situat la nord de Bariera Târgului de Afară, având ca limite la vest o serie de terenuri parcelate ocupate de culturi, urmate de parcele ocupate într-o proporție redusă cu clădiri, după ele trecând Drumul la Focșani. Pe latura opusă pieței, la est se situau alte parcele cu culturi după care se afla moșia Grigore Ghica și pe direcția sud-est trecea Drumul la Pantelimon. La sud se amestecau parcelele construite cu cele neconstruite și cu acelea pe care se aflau numai culturi, la sud-vest rămânând loc de circulație către piața „Oborul de Vite” aflată pe latura de vest a Șoselei Mihai Bravu.

Dar în deceniul șapte primăria orașului este preocupată de identificarea bazei legale pentru intervențiile sale cu ocazia Târgului Moșilor. Adresa trimisă Prefecturii Poliției capitalei motivează: „Autoritatea comunală dorind a avea știință dacă (...) Prefectura posedă un act sau (...) o declarațiune întărită din partea proprietarului moșii Colentina...pentru locul pe care le cedează la bălciul Moșilor[pentru] un pavilion pentru serbare care se face în ziua de joi a bălciului, vă rog (...) informațiune”. În continuare se solicită în cazul lipsei unui act să se precizeze „cum și de când s-a obișnuit ca pavilionul să se așeze la Serbarea Moșilor, totdeauna în acelaș loc”⁷. Răspunsul prompt al prefecturii Poliției aduce tradiționala invocare a cutumei „nu se găsește nici un act (...) pentru locul unde s-a așezat până acum cortul de la Serbarea Moșilor, ci acesta a fost înființat totdeauna după obiceiul din trecut și care se urmează de un timp îndelungat”.

Terenul ocupat de Câmpul Moșilor este încă variat ca formă și întindere așa încât la 1860 „Câmpia Moșilor/Piața Obor” și „Oborul de Vite” ajungea până aproape de traseul unde în anii 1890-1894 se va tăia Bulevardul Ferdinand. În această zonă se aflau prăvălii-ateliere inițial construcții ușoare și posibil provizorii: căldărării, căvâfii, cuțitării și altele asemenea. Transformarea lor cu timpul în prăvălii permanente având și locuință pentru proprietarul-meșter va duce la restrângerea terenului fixat pentru piața liberă.

⁷ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dosar 52/1865 f.2, 7, 33

În luna august 1865, cu acordul proprietarului din epoca respectivă Scarlat Ghica, Primăria orașului București realizează o nouă sistematizare a terenului „Câmpul Moșilor”. Așa cum spune actul respectiv: „Autoritățile comunale voinde a regula odată pentru totdeauna și a fixa periferia terenului dupe moșia Colentina unde se face Bâlciiul Moșilor

a invitat pe domnul arhitect al Capitalei a face un plan de situație zisului teren și a determina prin trăsul atât locul de bălci cât și cele pe care proprietarul le poate vinde spre a se face pe dânsul construcțiuni. La aceasta...a consimțit și Dl. Scarlat Ghica(...)”⁸. Conform Regulamentului de construcțiuni și alinieri în vigoare din 1860 se solicită acordul Ministerului de interne. Instituția abilitată să verifice calitatea urbanistică a intervenției precizează în adresa trimisă Primăriei: „planul trimis pe lângă raportul D-vs....pentru alinierea Câmpiei Moșilor și a stradelor de prin prejurul acelei câmpii și găsindu-se bine alcătuit și corespunzător trebuinței sau aprobat de Minister”.

Odată delimitat locul pieței în mod oficial, conform legii, Consiliul Comunal poate adăuga o altă decizie de maximă importanță. Terenul respectiv este declarat *non aedificandi*, adică cum se specifica în „Relația” la o cerere de construcție din 1868: „voile de clădire nu se dau decât conform alinierii printr-un plan aprobat ce se află în Căntelaria Tehnică. După acel plan nu se poate ocupa cu clădiri Târgul Moșilor și Oborul ci numai niște locuri situate la fața șoselei înconjurătoare după cum se arată pe planul subscris chiar de Dl. Scarlat G.Ghica proprietar și aprobat de Consiliul Comunal și de Onor Minister rezervând în mare parte liber târgului Oborului și Câmpului Moșilor. 1868 iulie 4”⁹. În acelaș sens va fi și intervenția arhitectului orașului din 1870 când, adresându-se consilierilor comunali, le amintește¹⁰: „De la bariera Moșilor până dincolo de Oborul Vitelor este un plan de aliniere aprobat de Consiliul Comunal și consimțit de prințul Scarlat Ghica ca epitrop al Casei Ghica (fiindcă proprietatea Moșilor(Oborul) aparține proprietății Colentina). Prin acel plan s-a determinat că locurile de la șosea cu depărtare de 5,1/2 stânjeni să rămâie libere, pentru comunicație publică astfel după cum este regulat raionul Orașului prin șoselele înconjurătoare. Cu toate acestea mai mulți ai așezat gherete de scânduri la fața șoselei fără autorizare și mai ales pe locuri publice”. De aceea M. Capuțineanu solicită Consiliul Comunal să intervină cu autoritatea cu care este investit cerând Poliției să nu mai permită ridicarea de construcțiile provizorii decât încazul când ele sunt autorizate, deci respectă hotărârile primăriei.

Cu toate acestea nerespectarea planului urbanistic de zonă determină o nouă intervenție în iulie 1871 din partea arhitectului capitalei. A. Matraca. Acesta pentru a fi mai convingător va întocmi și un tabel: „Tablou de construcțiunile așezate pre zona șoselelor și stradelor precum și pre piațele din Târgul Oborului.”¹¹, identificând 32 construcții ridicate în locuri nepermise care „împiedicau circulația”.

Discuțiile purtate constituiau o urmare directă a creșterii gradului de ocupare a terenurilor astfel că numai după câțiva ani pe Planul Pappazoglu din 1871 se constată restrângerea ca arie a terenului rezervat pieței „Târgul Moșilor”. Acesta este acum înconjurat pe laturile de nord-vest, sud-est și sud-vest de parcele construite iar la nord-est limita pieței o constituie str. Zidurile, stradă ce reprezintă și limita orașului în direcția respectivă. Terenul este străbătut de la vest spre est de o stradă, care-l taie relativ central, stradă care ulterior se va numi Șoseaua Moșilor, șosea care se prelungește spre est unindu-se cu Șoseaua Pantelimon.

⁸ idem

⁹ Cf.AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dosar 52/1865 f.62,63

¹⁰ idem

¹¹ idem

În aceeași perioadă, amplificarea intereselor imobiliare pe direcția nord-est determină preocuparea pentru sistematizarea arterelor de acces direct către piață sau de acces adiacent în același loc. Planurile de aliniere se vor realiza de Serviciul tehnic al Primăriei pentru Calea Moșilor¹², cum era denumit încă anterior anului 1871 fostul Pod al Târgului de Afară. Din 1876 se prevăzuse modul de aliniere a străzii Gura Oborului¹², iar din 1888 era votată și alinierea Bulevardul Oborului¹³. Tot pe atunci, în urma dispozițiilor primarului orașului București Scarlat Kretzulescu, Serviciul tehnic studiază și posibilitatea mutării Oborului de Vite în Târgul Moșilor considerându-se că: „locul unde se vindea până acum animalele este susceptibil de a se transforma, fără nici o cheltuială de expropriațiune, într-un târg regulat capabil să cuprindă într-însul 400 de vite cornute și 200 de cai(...)”¹⁴. Amenajarea, în urma licitației publice se va realiza între 1873-1875.

„Piața Obor/Târgul Moșilor” era delimitată la sud-vest de Șoseua Mihai Bravul, la nord-vest de strada Câmpul Moșilor, la est și sud aflându-se străzile Zidurilor și Christigiilor. Pe direcția vest-est era străbătută de Șoseaua Moșilor care continua în direcția sud-est tăind străzile Eliade, Biserica Oborul Nou și Chioșcului fiind continuată de Șoseaua Pantelimon. Conform deciziei primăriei orașului pe terenul rezervat Târgului Moșilor tarabele erau dispuse pe baza planului realizat de Serviciul tehnic « [în] timpul bălciului terenul să se parceleze prin serviciul tehnic, dându-se fiecărei părți destinațiunea cuvenită ».¹⁵ După sistematizarea terenului și străzilor adiacente a rezultat o parcelă de formă cvasi dreptunghiulară, cu un centru de interes, în jurul căruia se prevede o dispunere circulară a construcțiilor provizorii.

III. Istoria proprietății terenului unde se ținea Târgul Moșilor în al XIX-lea veac

Târgul Moșilor/Târgul Oborului fiind plasat pe un teren ce face parte din Moșia Colentina, proprietate a Prințului Grigore IV Ghica, comercianții plăteau taxe pentru folosirea locului. Din anul 1839 parcela ocupată de piață este donată de urmașii proprietarului Bisericii Sf. Dumitru Colentina¹⁶, a cărei epitropie se află sub autoritatea familiei Ghica, pentru a-i aduce venit și a o ajuta să se întrețină.

Dar în deceniul șapte a sec. al XIX-lea apare, pentru locuitorii orașului perspectiva dramatică de distrugere a pieței libere „Domnule Primar, subscrișii delegați în numele locuitorilor din Raionul Oborului Nou pe proprietatea Colentina(...) venim de iznoavă a vă face cunoscut (...)despre vânzarea ce voiește a face proprietarul acestei moșii, D-nul Alexandru Scarlat Ghica prin procuratorul D-sale Scarlat Grigore Ghica...au și vândut ...din locul destinat pentru târgul Moșilor și Oborul Nou, d-nului Costache Coțofenescu...Cunoscut este Domniei voastre că din vechime ...atât Târgul Moșilor precum

¹² Sistematizarea Căii Moșilor s-a realizat prin lățirea prospectului și regularizarea trascului în etape succesive: 1875, 1885, 1889, 1911. (Cf. AN.DMB. Fond PMB-Alinieri, Pl.210/1875; 274/1889; 546/1911)

¹³ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Alinieri, Pl.405/1876

¹⁴ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Alinieri, Pl.128/1888

¹⁵ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 33/1872 fl.7

¹⁶ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 3/1890

și Oborul este și a fost o piață liberă și publică deși ca proprietate particulară proprietarul trăgea un beneficiu precum nu l-am contestat și nu-l contestăm dar totuși...nu credem că Dl. Proprietar ar putea fi tolerat de autorități a închide aceste piețe atât de mult publice și pentru utilitate publică unde nu numai că este în folosul Capitalei dar și pe lângă care se hrănesc prin speculațiuni peste 7000 de familii, locuitori care înconjoară aceste piețe (...) De aceea cu tot respectul venim (...) a vă ruga D-le Primar (...) ca să luați toate mijloacele cuvenite spre a se împiedica afectarea unei asemenea transacțiuni de către proprietar...luând inițiativa ...să declarați în virtutea legii această piață de utilitate publică răscumpărându-se pe seama comunei de la Dl. Proprietar..."¹⁷, 10 iulie 1868.

Îngrijorarea firească este pe moment spulberată de arhitectul orașului M. Capuțineanu care precizează în „Relația” dată la cererea sus menționată:” Câmpul Moșilor și Oborul este regulat pe un plan aprobat și nu se închide ci numai mici părți, indicate în planul aprobat s-au vândut de proprietar, conform planului.”

La aproape două decenii după această cerere, Consiliul Comunal constatând mulțimea situațiilor negative ivite și pe care nu le poate administra, în ședința sa din 1 iulie 1886, hotărăște¹⁸, „(...) având în vedere că Târgul Oborului atât de mult frecventat dacă s-ar lăsa în starea actuală ar putea să devină un focar de infecție, Comuna neputând face îmbunătățiri fiind proprietate particulară(...) trebuie (...)de urgență să dobândească proprietatea asupra lui. De altfel demersurile Primăriei Orașului București începuseră la 25 iunie 1886 când episcopul principal al Bisericii Sf. Dumitru Colentina, prințul Scarlat Ghica acceptă negocierile. Dar terenul constituind averea unei episcopii, conform legii

¹⁷ După moartea prințului Grigore IV Ghica (1836) se construiește, pe terenul dăruit de el și soția lui Maria, biserica Sf.Dumitru-Colentina (1839) cu ajutorul preotului Dumitrache Popescu. Biserica va fi reconstruită de enoriași în anii 1924-1934 (proiect arh. I.D.Traianescu)

¹⁸ Cf.AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dosar 52/1865 f.10,19

nu se putea cumpăra direct de la proprietar. De aceea pentru a se încadra prevederilor legale primăria afișează o „Publicație”¹⁹ prin care anunță: „conformându-ne art.4 și 5 din legea de expropriațiune [1864] astăzi am depus (...)planul terenului numit Târgul de Afară (Oborul) dupe moșia Colentina care se expropriează de Primărie în întregul lui pentru cauză de igienă și salubritate(...)” și consimte la această formulă juridică astfel că la 3 iulie 1886 Scarlat Ghica propune pentru „drepturile mele asupra Târgului Moșilor și a Târgului Săptămânal de pe moșia Colentina”²⁰ să i se achite suma de „lei noi șase sute de mii, plătită în trei rate egale”, precizând și mărimea perimetrului care se tranzacționează: „Câmpul Moșilor are o întindere de pogoane 24 și 22 prăjini. 3 iulie 1886”. Ulterior în urma negocierilor Scarlat Ghica este de acord să renunțe la suma inițială anunțând primăria: „consimt la prețul de patru sute mii lei noi (400.000 lei noi) plătibili în patru rate...”. Acceptându-se de ambele părți suma negociată, prin adresa primăriei din 15 iulie 1886 trimisă domnului Alex. Scarlat Ghica „se face cunoscut exproprierea Târgului de Afară numit Obor”²¹ urmând ca după prima plată și conform înțelegerii din 3 iulie 1886,: „(...)stăpânirea Târgului va începe pentru Primărie de la 23 aprilie 1887”²².

Dar în perioada anilor 1886-1890 dificultățile financiare ale Primăriei, care trebuie să facă față multitudinii de exproprieri, determină neplata exproprierii Târgului Moșilor, drept care ea nu-și face efecte. Discuțiile se vor relua în ședința Consiliul Comunal din mai 1890²³ când se decide „având în vedere trebuința ce este de a se răscumpăra Oborul pentru care deja s-a declarat utilitatea publică, având în vedere cererile reiterate din partea locuitorilor din acea parte, în vedere că prin această expropriațiune se va aduce un însemnat venit Comunei a decis a se efectua din fondurile (...)împrumutului de 16 milioane(...). Semnează primarul Bucureștilor Pake Protopopescu. În data de 16 noiembrie 1890 Primăria orașului București depune suma 500.000 lei ca avere a bisericii Sf. Dumitru Colentina, pe baza „evaluării întregului Câmpu Moșilor expropriat”, plătind și 10.000 lei drept despăgubire arendașului. Tranzacția nu se încheie în acel moment întrucât Alexandru Scarlat Ghica contestă măsura depunerii banilor pe numele bisericii cerând ca aceștia să-i fie transferați pe numele său. S.Ghica va invoca în instanță calitatea sa de epitrop principal și mai ales prevederile testamentare din 1833 ale principelui Gr. Ghica, fapte recunoscute și acceptate de tribunal. Prințul Scarlat Ghica odată cu cedarea posesiei asupra Târgului Moșilor și Pieței Obor va ceda noului proprietar Primăria orașului București, toate actele și înscrisurile ce le avea privind posesia locului²⁴.

Dar încă din 20 noiembrie 1890 Primăriei Orașului București devenită proprietara terenului se preocupă de măsurile necesare în vederea bunei organizări a activității și încasării taxelor cuvenite. „Prin efectuarea platei exproprierii târgului Moșilor Comuna intrând în stăpânirea acestui teren, conform dispozițiunilor luate de D-voastră [de primarul

¹⁹ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 1/1886 fl. 13, 6

²⁰ idem

²¹ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 1/1886 fl.3,4,6

²² idem

²³ ibidem

²⁴ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 3/1890 fl. 1-12, 13, 30

Bucureștilor, Em. Protopopescu-Pake] ...am instalat agenți...cu încasarea în mod provizoriu, până la pronunțarea Consiliului, a chiriiilor pentru carele cu poveri ce staționează pe acel loc..”²⁵, propunând de asemeni măsuri de funcționare administrativă (angajați, atribuții, chirii etc) acceptate imediat în ședința sa din 21 noiembrie 1890 de Consiliul Comunal.

Ultimul pas legal va fi Decretul Regal nr. 193 din 1891²⁶, decret ce confirmă cumpărea de către primărie a terenului rezervat ținerii Târgului Moșilor și Pieței Obor, parcela devenind proprietate publică a orașului București.

IV. Ce s-a întâmplat cu locul Târgului Moșilor/Pieței Obor în secolul al XX-lea

În prima parte a veacului se accentuează dezvoltarea orașului pe direcția nord-est Târgul Moșilor/Piața Obor, piață comercială intravilană fiind mărginită de străzile: Câmpul Moșilor la vest și Chiristigiilor la est²⁷. La mijloc de veac Piața Obor este decretată ca principala piață a orașului. Aici este mutată și Piața Bibescu care se desființează. Terenul de formă triunghiulară se limitează în urma Planului Director de Sistematizare al Capitalei votat în anul 1936, între străzile: fosta Șos. Moșilor la sud, str. Ziduri Moși la est și str. Câmpul Moșilor la vest. O parte a terenului pieței deschise aflat între fosta Șoseaua Moșilor și str. Chiristigii este ocupat prin construirea Halelor Centrale Obor.

După piața „Târgul Moșilor/Piața Obor” spre nord-est, de-a lungul Șoselei Colentina, în jurul mănăstirii Plumbuita s-a dezvoltat satul Colentina. Din 1939 zona Colentina adică satele: Pipera, Tei, Plumbuita, Colentina, Andronache și Fundeni este inclusă în intravilanul orașului București.

În deceniul șapte al sec. al XX-lea, la intersecția străzilor: Calea Moșilor – Șos. Ștefan cel Mare – Șos. Colentina – Șos. Mihai Bravu a fost delimitată o piață urbană ce spre nord-est a fost închisă prin construirea marelui bloc /magazin Bucur-Obor.

Piața Obor, mult diminuată ca întindere a rămas amplasată la nord de această clădire între străzile Alea Câmpul Moșilor și Ziduri Moși, singurele care prin denumire amintesc de târgul de odinioară.

V. Întâmplări petrecute în Târgul Moșilor în perioada secolelor XVIII- XX

Piața „Târgul de Afară” din capul Podului Târgului de Afară, a continuat să fie prezentă cu regularitate în viața comercială a orașului. Dar funcțiunea sa publică a fost determinantă pentru introducerea și a altui rol ce se dorea a se desfășura într-un spațiu public și anume acela de loc în care se petreceau execuțiile celor condamnați la pedepse trupești sau la moarte. Se amintește de acest obicei încă din vremea domnitorului Constantin Brâncoveanu în memoriile lui Anton del Chiaro, secretarul domnitorului „(...) locul potrivit...este cel numit de români „Târgul de Afară” pentru că într-adevăr se află în afară de oraș, la o jumătate de milă și acolo se ține târg de două ori pe

²⁵ idem

²⁶ ibidem

²⁷ Conform declarației fostului proprietar acesta a predat: cererea vornicului Gr.Ghica către Divan relativă la Târgul Oborului, aprilie 1812; copie legalizată după Hrisovul lui Gr. D.Ghica din 1824 confirmând Hrisovul emis de Vodă Caragea

La sfârșitul veacului al XVIII-lea în vremea domniei sale, voievodul Nicolae Mavrogheni (1786-1790) va introduce obiceiul de a vizita în mod oficial Târgul de Afară într-o zi anume când:“(…) cerceta cum „bate”(merge) târgul și cum se fac vânzările, „să știe domnul pe cine să laude și pe cine să pedepsească”²⁹.

București, capitală a țării în care circulația mărfurilor se afla în continuare pe primul plan, „București (...) un centru comercial însemnat și un loc de transit între Germania și Turcia” cum declara la 1820 un călător³⁰ era la început de veac nou în plină dezvoltare ceea ce determină interesul pentru buna funcționare a piețelor comerciale iar „Târgul de Afară” este una dintre acestea. Numai în anul 1821 Târgul Moșilor nu s-a ținut fiind an cu tulburări politice iar la Colentina fiind așezați eteriștii lui Alexandru Ipsilanti. Funcționarea sa se va relua în anul 1822 când autoritățile orașului București, aflat sub ocupație turcă din mai 1821 până în iunie 1822, anunță la 25 aprilie 1822:„, Fiindcă vremea Târgului Moșilor care se face în marginea politiei se apropie unde este știut...că locuitorii din județele despre partea muntelui se coboară cu vase de lemn și cu felurimi de vase de pământ, iar locuitorii jedețelor de la vale venea cu alte trebuincioase lucruri...de aceea din vreme se face cunoscut ..numaidecât să publicarișiți în tot cuprinsul județului că se face estimp Târgul Moșilor negreșit(...)”³¹.

S-au reluat și vizitele oficiale așa cum relatează ziarul „Vestitorul românesc”³²: 1843, joi 27 mai, „fiind considerată zi națională marele logofăt Emanoil Florescu, șeful poliției a făcut adunare la Târgul Moșilor, după vechiul obicei”. Au participat atunci principele Gheorghe Bibescu cu familia, demnitari, consulii puterilor străine. Un an mai târziu, în 1844, noul prefect al poliției va da amploare crescândă sărbătorii. Pentru primirea lui Gh. Bibescu „trei porți în formă de arcuri de triumf (...)deschidea intrarea(...), între ele se ridicau două piramide mari formate din cofe ca niște trofee(...) în suvenirea(...) acelor vitezi ce și-au lăsat oasele în acest câmp în apărarea capitalei. Alea porții din mijloc unde suprasta acvila română conducea către o tindă elegantă (...)” Ampla descriere ce o face evenimentului același ziar, subliniază prezența unei noi componente pe lângă aceea comercială practică în mod constant și aceea comemorativă legată de tipul produselor ce se comercializează cu prilejul unic al Moșilor de vară. La această dată târgul devenise și loc de petrecere : „o mulțime de țărani, juni și fete formară hora. Călușarii (...) își săvârșiră danțul (...)”.Odată cu devenirea Bucureștilor capitala României, noul stat dorește a-și moderniza activitatea și economia drept care și în Târgul Oborului se petrec unele modificări. În anul 1865 în Obor are loc pentru prima dată Expoziția națională³³ de la Moși, de vite, flori, de legume, de produse agricole și industriale în București (20-27 mai). Expoziția este organizată la nord-est de Câmpul Moșilor, în

²⁹ Apud *Târgul Moșilor* În: POTRA George „*Din Bucureștii de ieri*” Vol.I. București, Ed. Științif.și enciclop., 1990 , pg.369.

³⁰ Idem.

³¹ Apud BERINDEI Dan. „*Orașul București reședință și capitală a Țării Românești. 1459-1862*” București, Soc. De științe ist. Și filolog. Din RPR, 1963., pg.110

³² Apud *Târgul Moșilor* În: POTRA George „*Din Bucureștii de ieri*” Vol.I. București, Ed. Științif.și enciclop., 1990 , pg.369.

³³ Idem.

incinta clădirii în care s-a aflat tipografia lui Ion Heliade Rădulescu. Despre eveniment ziarul „Trompeta Carpaților” relatează: „(...) în tot timpul acestei expozițiuni de la Târgul Moșilor zeci de mii de oameni, de toate profesiunile, de toate meseriile priveau și admirau(...) o lână merinos produsă în țară, (...) o mașină aratorie [de arat], de vânturat, de tăiat paiele(...), o plantă belă, ...o velință, ...o iie...”³⁴. Au fost prezentate 1200 de exponate de „produse agricole, vite, produse animale, obiecte ale industriei casnice și așe meseriilor”.

Se pare că obiceiul ca Domnitorul să participe la „Joia Moșilor” s-a diminuat ca importanță în ultimii ani de domnie a lui Alexandru Cuza, autoritățile vizitându-l în mod neregulat. Principele Carol va cunoaște acest eveniment pentru întâia dată în 1867 când notează în memoriile sale³⁵: „, Moșii formează pentru oraș și împrejurimi un eveniment important. Chiar din sate depărtate, populația țărănească se îngrămădește aici. Pitorești sunt expozițiile de marfă ale olarilor și lucrătorilor în lemn, (...). Mai ales sunt însă călușarii, dansatorii în costum național, care dau Moșilor coloritul lor de sărbătoare populară (...); ca în Prater (...) toate tarafurile de lăutari din oraș și împrejurimi își cântă aici ariile (...)”. Între anii 1881-1926, în mod regulat, regii României Carol I și Ferdinand sau reprezentanții lor vor participa la Joia Moșilor în chioșcul rezervat autorităților evident cu excepția anilor de război și de ocupație a Bucureștilor. Inițiativa folosirii spațiului public al târgului pentru realizarea în acel perimetru a unor expoziții se va relua la debutul secolului al XX-lea, când în anul 1902, Consiliul Comunal hotărăște organizarea unei expoziții industriale în Târgul Obor. Interesul pentru această manifestare care adaugă o nouă componentă evenimentului tradițional și determină creșterea importanței acestei piețe, a fost urmat după război de decizia de a se permanentiza respectiva expoziția industrială. Activitatea întreruptă de evenimentele anilor 1916-1918

³⁴ Ibidem.

³⁵ Ibidem.

și apoi de marile probleme ce le avea de lămurit România, se va relua în 1927 când se organizează în acest perimetru o Expoziție de bunuri de consum produse industrial, alimente, obiecte casnice și bunuri realizate de asociații, cooperatie etc. Dar aceste manifestări nu au întrerupt permanenta activitate a pieței comerciale.

Cum se preciza într-un ghid al Bucureștilor din 1934³⁶ la capitolul « Tărguri » : [1] « Târgul de vite « Obor », Câmpul Moșilor (pentru vite și furaje, se ține marțea și vinerea. Are comisariat special); [2] « Târgul Moșilor. Se ține în Câmpul Moșilor în fiecare an, în mod tradițional, în lunile mai-iunie. Are o zi fixă zisă Joia Moșilor, când participă și familia Regală ».

După anul 1930 până în 1940 sărbătoarea Moșilor se realizează sub autoritatea Primăriei Capitalei care pregătește programul, se ocupă de oferirea standurilor și păstrează Joia Moșilor ca zi oficială în care vine familia Regală.. De asemenea, Comisia de organizare a Expoziției și Târgului Moșilor ia măsuri pentru a se înlesni transportul

³⁶ Expoziția organizată în temeiul Decretului din 12 iunie 1863 a Domnitorului Cuza prin care se atabilca modul de funcționare al expozițiilor și prin care se prevedea: „ exponatele trebuic să fie produse în țară, iar vitele, indiferent de originea lor, să fie născute la noi”.

expoanților și vizitatorilor pe calea ferată. Se menține dezvoltată zonă a bălciului, și se păstrează aspectul folcloric chiar atunci când comerțul fluctuează în funcție de starea economiei. « vitregia timpurilor de astăzi n-a răpit Târgului Moșilor ceea ce avea frumos în trecut : tradiția care îndemna pe fiecare cetățean al Bucureștilor să meargă odată pe an la ziua Moșilor. »³⁷

În ce privește activitatea comercială aceasta rămâne ca funcțiune constantă. O dovedește constituirea în anul 1938 pe lângă „Asociația frontului Negustoresc Obor”, a unei noi societăți a comercianților numită precis: „Asociația comercianților din Obor”, grupare ce-și sfințește steagul, în același an, la 15 August „Sf. Maria”, după cum anunță « Gazeta Municipală »..

După cel de al doilea război în anii 1950-1960 continuă să se organizeze Târgul Moșilor dar cu ignorarea voită a sărbătorii religioase de care este legat. Se păstrează piața alimentară aprovizionată de sectorul rural și ocazional componenta de bălci cu accent pe manifestările folclorice.

Odată cu restructurarea urbanistică a zonei, importanța Pieței Obor scade iar sărbătoarea este anulată și înlocuită cu „Sărbătoarea recoltei” care se ține în luna octombrie și a cărei loc central de desfășurare este fluctuant între piețele capitalei și orașele țării.

VI. Despre construcțiile ce au fost și sunt în Târgul Moșilor/Piața Obor

Spațiul rezervat pieței comerciale însemna tocmai un teren liber de construcții apt să primească negustorii ce-și expun improvizat mărfurile vândute, de cele mai multe ori direct din cătușele sau coșurile cu care erau aduse.

³⁷ București. Ghid Oficial. București, Fund. pt. lit. și artă „Regele Carol II”, 1934, p. 134

Totuși la sfârșitul sec. al XVIII-lea atunci când mărturiile documentare mărturisesc despre noul obicei al domnitorul țării Nicolae Mavrogheni de a vizita Târgul Moșilor, descriu și „un chioșc frumos împodobit, unde mergea(...)”³⁸. Apoi în 1843 pentru Gheorghe Bibescu s-a ales: „un loc mai frumos, s-au închis un ocol împodobit cu verdeață. Într-o parte(...)a făcut un șalon ostășesc înlăuntru mobilat cu oglinzi și frumoase mobile, decorat cu felurimi de gherlanțuri de flori pe dinafară ;îmbrăcat cu trestie verde ce da ochilor o priveliște plăcută”³⁹. Un an mai târziu noul prefect al poliției I. Manul, pe cheltuiala lui dând amplasare joi Moșilor, va face un cort cu „o tindă elegantă și măreată(...)Tinda primăvărarică , formată în chip de salon de primire unde se vedea jețul princiar, era susținută de coloane de flori; peretele ei din fund era tapetat cu oglinzi (...)”⁴⁰.Tradiția cortului de la Serbarea Moșilor se va perpetua astfel că în anul 1866 Prefectura de Poliție precizează într-un act: „(...) acesta a fost înființat totdeauna după obiceiul din trecut și care se urmează de un timp îndelungat”⁴¹ drept care spațiul acesta provizoriu va continua să fie ridicat ocazional pentru vizitele oficiale. De la sfârșitul sec. al XIX-lea când vizita familiei regale în joia Moșilor devine obicei constant, iar dispunerea construcțiilor provizorii sau definitive se face conform planului urbanistic aprobat, plan ce prevede prezența unei zone centrale cortul oficialităților este o formă ce nu mai corespunde importanței ce i se acordă pieței. Urmarea este transformarea spațiului oficial într-o clădire definitivă „pavilionul de recepție” dar gândită încă în formă de cort⁴². Din anul 1902 se menționează, ca o construcție definitivă ridicarea unui „Pavilion regal”, clădire rezervată primirii familiei regale și organizării unor expoziții speciale.

În ce privește restul spațiului public din analiza întreprinsă în deceniul opt privind construcțiile din Piața Obor, analiză ce pune într-un tabel „toate umbrarele, șatrele, gheretele” și baracele în număr de 32, se poate deduce tipul construcțiilor ce mobilau spațiile destinate lor. De altfel la sfârșit de veac primăria orașului, în contextul alinierii și sistematizării zonei, depune eforturi și pentru „reconstrucția și consolidarea pavilionului și prăvăliilor din rondul „Câmpul Moșilor”⁴³. Atunci pe lângă pavilion se va face „consolidarea și completarea părților lipsă și rupte a scheletului prăvăliilor [din lemn] din jurul pavilionului(...)”⁴⁴. Nu mult după aceea, anterior anului 1923, se va ridica și

³⁸ Târgul Moșilor –azi- În « Gazeta Municipală » mai 1932

³⁹ Apud *Târgul Moșilor* În: POTRA George „*Din Bucureștii de ieri*” Vol. I. București, Ed. Științif. și enciclop., 1990, pg.369.

⁴⁰ *Târgul Moșilor* În: POTRA George „*Din Bucureștii de ieri*” Vol. I. București, Ed. Științif. și enciclop., 1990, pg.369.

⁴¹ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 52/1865 fl. 5

⁴² Aprecieră recsă din lista „lucrări de lemnărie” realizate în 1899 cu prilejul „reconstrucției și consolidării pavilionului” în care sunt prevăzute:”procurarea prăjinii din mijlocul pavilionului având lungimea de 21,70 m. și diametrul 0,50 la bază; facerea gripiilor ...din mijlocul pavilionului și a celor de pe margine(...); lemnărie(...)la scheletul acoperișului,(...) legături între prăjii, (...) cârpriori sub tiparele cupolei etc. (citale din dos. 175/1899 fl. 9-12, cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic)

⁴³ Cf. AN.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos. 175/1899 fl. 9-12

⁴⁴ Idem.

în această piață o hală similară cu cele existente în alte piețe ale orașului toate pe tradiția Halei din Piața mare⁴⁵ „Hala Moșilor” a fost amplasată între Câmpul Moșilor și Șoseua Colentina.

Intensificarea activităților comerciale și amploarea pe care o capătă Sărbătoarea Moșilor ca și organizarea în acest perimetru a altor evenimente semnificative, toate fiind și aducătoare de venituri orașului, determină primăria orașului la noi măsuri urbanistice care să-l avantajeze mai ales după anul 1930. Astfel la est de piață se va înființa Gara Obor ce are o linie directă pentru aprovizionarea pieței comerciale. Se adaugă construcții cu diferite funcțiuni legate de cea principală: clădiri în stil neoromânesc pentru restaurante și cafenele, pavilioane pentru expozițiile temporare organizate cu prilejul Târgului Moșilor; pavilionul Teatrul Popular.

La 1 noiembrie 1936 se pune piatra fundamentală a clădirii Halei Centrale Obor. Hala este amplasată la est de Câmpul moșilor între str. Chiristigiilor și ceea ce era Șos. Moșilor. Proiectul inițial al Halei Obor a fost realizat de arhitectul Octav Doicescu. Era prevăzută realizarea unui complex de clădiri-hale ce trebuiau să acopere suprafața de 7.500 mp. S-a renunțat la proiectul inițial dorindu-se degajarea cât mai rapidă a Piețelor Bibescu și Ghica din centrul orașului, de la poalele Dealului Mitropoliei.

⁴⁵ Hala din Piața Mare după modelul Halelor Centrale din Paris (inaugurată în 1866) a fost construită între anii 1865-1872 de arh. francez A. Godillot. Au urmat Hala Amzei (1870-1886), halele din Piața Ghica (1872-1899). Apoi Hala Matache (1887), Hala Traian (1896-1914); Hala Filantropia (cca 1900). (GLIGOR, Liviu *Fierul în arhitectura românească*. Buc., Ed. universit. I. Mincu, 2004, p. 153)

Noul proiect, conceput de arhitectul Horia Creangă în colaborare cu arh. Haralamb Georgescu prevedea pentru Halele și antrepozitul frigorific de la Obor, construirea unei clădiri unice cu suprafața redusă și de dimensiuni restrânse, având evident și altă expresie arhitecturală. În ce privește structura, inginerul Nedelcu propunea o soluție constructivă tehnică originală – pe fundații din beton un schelet din oțel sudat învelit de beton poros. Structura de oțel se va realiza la Uzinele Reșița întreaga concepție arhitecturală și constructivă fiind considerată „caz unic” între cele ridicate în sec. al XX-lea.

Opera arhitectului Creangă se remarcă din punct de vedere al creației arhitecturale proiectantul știind să rezolve un program arhitectural devenit tradițional într-o viziune nouă corespunzătoare expresiei arhitecturale moderne.

VII. Semnificația istorică și valoarea actuală a sitului urban Piața Obor

Piața Obor cum este numită în prezent constituie un loc cu o valoare istorică și simbolic-memorială pentru orașul București. Deși a trecut prin multe transformări ceea ce a rămas nealterat a fost în primul rând funcțiunea de piață comercială liberă cu produse agricole și produse manufacturiere legând activitatea productivă urbană de aceea rurală și în al doilea rând semnificația aparte, piață de aprovizionare specială pentru obiceiuri legate de comemorarea colectivă creștin-ortodoxă a moșilor și strămoșilor. Piața Obor aparține memoriei vii a bucureștenilor având o identitate neschimbată de-alungul istoriei orașului.

Dar față de tradiție actuala Piață Obor a pierdut calități importante întrucât terenul în mod voit a fost restrâns în mod special în ultimele decenii ale sec. al XX-lea, ceea ce a însemnat diminuarea rolului său în oraș în contrast cu cererea populației. În aceeași perioadă educația ateistă a determinat distrugerea Sărbătorii Moșilor. În acest context nici Halelor Obor, ce au fost concepute pentru a deveni o prezență semnificativă ca funcțiune și calități arhitecturale, nu au fost puse în valoare, deși clădirea reprezintă în creația arhitectului Horia Creangă o realizare remarcabilă. În plus amenajările arhitectural-urbanistice total neadecvate au dovedit ignorarea tradiției ca și a Halei Obor clădire declarată monument.

The Obor Fair and Market

SUMMARY

The most important market belonging to extra urban area of Bucharest was „Targul de Afara” Market, named since the XIXth century „Targul Mosilor” or „Obor” Market. Being known as a commercial market since the XVIIth century, as documents are attesting, later on it became a special market for necessary products destined to collective ceremonies in honour of the Dead, according to the Christian-Orthodox tradition. In the course of time „Targul Mosilor” has become the most important area for commercial deals between town and village as well as an occasion for feasts and visits of high rank officials.

In the last decades, although the commercial market has been kept, by the authorities, the other significations have been erased.

BIBLIOGRAFIA

- A.N.DMB. Fond PMB-Tehnic, Dos.52/1865,33/1872; 1/1886, 3/1890, 175/1899
- A.N.DMB. Fona PMB-Alinieri, Pl. 210/1875;405/1876;128/1888;274/1889;546/1911
- BILCIURESCU, Victor *București și bucureșteni de ieri și de azi* .București, Ed.Paideia, 2003.
- “*Gazeta Municipală*” București, Primăria Municipiului București, 1930-1942
- GHINEA, Nicolae „*Așezări satești din sec.XV-XIX pe teritoriul orașului București*”. În: București, M.I.M.VII București, MIMB, 1970. Pg. 237.
- POTRA, George „*Din Bucureștii de ieri*” Vol.I. București, Ed. Științif.și enciclop., 1990.
- STAN, Maria „*Târgul de Afară*” de la capul Podului Mogoșoaiei”. În: București, M.I.M.. București,VII, 1971. Pg. 253
- ȚINCU, Bucur *Primele expoziții economice organizate în București în anii 1864 și 1865*” : În: București M.I.M..VI. București, MIMB, 1968, pg. 273